

29. oktober 2021

Sagsnr.: 20/02594 og 20/04708

Klagenr.: 1005971 og 1005970

MST/CTP

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE MED ÆNDRINGER af miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug i Assens Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 9. januar 2020 om miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Ryttergade 44, 5690 Tommerup, med følgende ændringer, hvor det tilføjede er anført med kursiv:

Vilkår 3.3 ændres til:

”3.3 Forebyggelse og bekæmpelse af fluer og rotter

Skal ske efter de nyeste anbefalinger fra Statens Skadedyrlaboratorie. På husdyrbruget skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.”

Som nyt vilkår 3.4 indsættes følgende:

”3.4 Virksomhedens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

	<i>Tidsinterval</i>	<i>Grænseværdi</i>	<i>Referencetidsrum</i>
<i>Hverdage</i>	<i>Kl. 07.00-18.00</i>	<i>55 dB(A)</i>	<i>8 timer</i>
<i>Lørdage</i>	<i>Kl. 07.00-14.00</i>	<i>55 dB(A)</i>	<i>7 timer</i>
<i>Lørdage</i>	<i>Kl. 14.00-18.00</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>4 timer</i>

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2

8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37795526

EAN-nr. 5798000026070

nh@naevneneshus.dk

www.naevneneshus.dk

<i>Søn- og helligdage</i>	<i>Kl. 07.00-18.00</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>8 timer</i>
<i>Aften</i>	<i>Kl. 18.00-22.00</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>1 time</i>
<i>Nat</i>	<i>Kl. 22.00-07.00</i>	<i>40 dB(A)</i>	<i>½ time</i>

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjkvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.”

Vilkår 3.4 ændres til vilkår 3.5.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 1.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 4. og 5. februar 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af to omboende (klager 1 og klager 2).

Klager 2 har den 6. marts 2020 indsendt supplerende bemærkninger til klagen (dateret 27. februar 2020).

Klagerne har navnlig anført, at

- udvidelsen vil forværre de lugt-, flue- og støjgener, som den eksisterende produktion på husdyrbruget allerede medfører,
- beregningsmodellen anvendt i det elektroniske ansøgningssystem ikke giver et retvisende billede af den reelle lugtforurening,
- kommunens landskabelige vurdering ikke er korrekt,
- der i ansøgningen mangler en beskrivelse af projektets påvirkning på menneskers sundhed, og
- det nye staldanlæg bør placeres længere væk fra de omkringboende, således at generne fra husdyrbruget mindskes.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.22.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Assens Kommune har den 9. januar 2020 med hjemmel i husdyrbruglovens § 16 b meddelt miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Ryttergade 44, 5690 Tommerup.

Tilladelsen indebærer, at husdyrbruget overgår til ny regulering efter produktionsareal (stipladsmodellen), og omfatter samtidig etablering af en ny smågrisestald med et produktionsareal på 1.910 m² som en forlængelse af en eksisterende smågrisestald. Det samlede produktionsareal bliver med udvidelsen 3.410 m².

Tilladelsen indeholder bl.a. følgende vilkår om driften:

- ”3.2.3 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at lejer holdes tørre, og at staldene holdes rene.

[...]

3.3 Forebyggelse og bekæmpelse af fluer og rotter

Skal ske efter de nyeste anbefalinger fra Statens Skadedyrlaboratorie.”

Det fremgår af miljøtilladelsen, at der er foretaget lugtberegninger i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, og at beregningerne viser, at husdyrbruglovens genekriterier for lugtemission kan overholdes til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig uden landbrugspligt.

Assens Kommune har i tilladelsen bemærket, at lugtgenekriteriernes overholdelse betyder, at den lugtpåvirkning, der eventuelt vil kunne opleves, ikke ligger ud over det niveau, man som omboende må acceptere. Kommunen har endvidere bemærket, at idet lugtkravene er overholdt, kan kommunen ikke stille vilkår om lugtreducerende tiltag.

Særligt i forhold til støj fremgår det af ansøgningsmaterialet, at de væsentligste støjkloder på husdyrbruget er transporter til og fra husdyrbruget med gylle, foder og dyr, ventilationsanlægget og korntørring i høst. Det fremgår endvidere, at transporter primært foregår i dagtimerne, men til tider kan foregå i aften- og nattetimerne, at ventilationsanlægget kører året rundt, og at korntørring foregår i og efter høst i døgndrift. Assens Kommune har i miljøtilladelsen vurderet, at de nævnte støjkloder ikke vil give anledning til overskridelser af Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser, og har derfor ikke stillet særlige vilkår herom.

Om det ansøgte byggeri fremgår det af miljøtilladelsen, at det er Assens Kommunes vurdering, at den nye smågrisestald er erhvervsmæssig nødvendig for den fremtidige produktion på ejendommen, og at stalden opføres i tilknytning til den eksisterende smågrisestald. Det fremgår endvidere, at husdyrbruget ikke ligger i et område udpeget som særligt værdifuldt landskab, at staldbygningen ikke placeres inden for beskyttelseslinjer, og at byggeriet i øvrigt overholder alle afstandskrav i husdyrbrugloven. Tilladelsen indeholder følgende citat fra en landskabsanalyse fra 2013:

”Det er væsentligt, at landskabet fremstår som et landbrugslandskab i middel skala, hvor bevoksning af hegn og krat bryder landskabet og giver det en transparent til lukket karakter.

Det vurderes muligt at indplacere stort landbrugsbyggeri i det småbakke- de til bølgede landskab, såfremt der tages hensyn til de stedvise udsigter i nord samt overgangen til Odense Ådal i syd, herunder påvirkningen af landskabsoplevelsen i ådalen.

Generelt bør nyt landbrugsbyggeri placeres lavt i terræn, som det også er karakteristisk for den eksisterende bebyggelse. Det er især væsentligt for stort byggeri, idet terrænet herved får en afskærmende effekt.

Byggeriet bør generelt have en lav karakter, og det er væsentligt, at den samlede bygningsmasse fremstår harmonisk og ensartet i landskabet.”

Assens Kommune har på baggrund af den citerede landskabsanalyse vurderet, at den nye smågrisestald med den ansøgte placering ikke vil være i strid med områdets landskabelige værdier. Kommunen har i den forbindelse særligt bemærket, at ansøger har planlagt at etablere to eller tre-rækkers læhegn på den østlige side af staldanlægget som afskærmning

mod Brylle by, men at kommunen vurderer, at der ikke skal fastsættes vilkår herom.

Endeligt fremgår det af miljøtilladelsen, at det i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk er beregnet, at husdyrbrugets samlede BAT-krav er 1.948 kg N pr. år, og at den faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget er 1.910 kg N pr. år. Assens Kommune konstaterer på den baggrund, at BAT-kravet er overholdt.

2.2 Klagernes indhold

2.2.1 Klager 1

Klager 1 har anført, at beregningsmodellen i det elektroniske ansøgningssystem ikke giver et retvisende billede af den reelle lugtforureningen i forhold til Brylle by, idet modellen ikke tager højde for de konkrete forhold i området, som medfører, at der allerede fra den eksisterende drift opleves væsentlige lugtgener, hvilket der i øvrigt også er fremsendt en række klager over til kommunen. Modellen tager således efter klagers opfattelse ikke hensyn til, at landskabets terræn skaber en "tragt"-effekt, hvorigennem vinden presser lugten fra staldanlægget ned til byen, samt at landskabet mellem staldanlægget og byen er stort set uden beplantning, terrænvariationer og bygninger, hvorfor der ikke skabes turbulens og dermed fortynding af lugten undervejs. Hertil kommer de lokalt høje vindhastigheder, samt at staldanlæggets ventilationsafkast ikke er hævet over tagniveau, og at stalden er bygget ind i en skrænt på vestsiden af bygningen, hvorfor vinden blot fejer afkastluften henover taget og ned på terræn. Idet det ansøgte projekt kun akkurat kan overholde lugtbeskyttelsesniveauet, mener klager, at der bør kræves en supplerende, detaljeret beregning og redegørelse, som inddrager de konkrete forhold, og at der som minimum i tilladelsen bør stilles krav om lugtreducerende tiltag, f.eks. ændrede forhold omkring ventilationsafkast, der kan medføre bedre fortynding af lugtstofferne, og afskærmning af byggeriet mod byen. I øvrigt mener klager, at det ikke er helt gennemskueligt, på baggrund af materialet i sagen, om geneafstanden reelt er opfyldt.

Klager har desuden anført, at klager ikke er enig med kommunen i, at det ansøgte placeres lavt i terræn. Byggeriet er således placeret højt i forhold til omgivelserne, dog således at den vestlige side af bygningen er gravet ind i en skråning. I øvrigt er der stort set ingen hegn eller krat i det konkrete område, hvilket kommunen synes at have lagt vægt på i sin landskabelige vurdering.

Endvidere har klager anført, at ansøgningen mangler at forholde sig til projektets påvirkning på menneskers sundhed, hvilket efter klagers opfattelse er særligt problematisk, idet en skole og en børnehave er nærmeste omboende i forhold til staldanlægget.

Endeligt har klager anført en række betragtninger om, at opførelsen af en svinestald vest for byen, og de deraf følgende øgede lugtgener, vil medfø-

re en opbremsning af bosætningen i Brylle, hvilket er i strid med kommunens strategi om at fastholde og øge bosætningen i området, og at klager ikke erindrer, at der har været klageadgang i forbindelse med tilladelsen til det oprindelige byggeri af den eksisterende stald på husdyrbruget.

2.2.2 Klager 2

Klager 2 har anført, at den eksisterende produktion på ejendommen i forvejen medfører væsentlige lugt-, flue- og støjgener. Sidstnævnte særligt fra skrigende grise og fra tre store kornsiloer med tørringsanlæg, der er i drift døgnet rundt i høsttiden. Den ansøgte udvidelse vil efter klagers opfattelse forværre disse gener markant, ligesom det vil medføre mere ammoniak i luften, der påvirker klagers ejendele. Klager ønsker derfor, at staldanlægget placeres et andet sted, hvor afstanden til naboerne er større, og hvor de oplevede gener derfor bliver mindre, særligt idet området i forvejen er stærkt belastet af andre husdyrbrug, herunder et stort svinebrug beliggende ca. 320 meter fra klager. Klager angiver i den forbindelse, at en placering nord eller øst for den eksisterende bebyggelse på husdyrbruget ville være bedre.

Klager har herudover anført, at støj- og lugtberegningerne i sagen er forkerte, idet såvel ansøgers konsulent som Assens Kommune fejlagtigt har lagt til grund, at afstanden til klagers ejendom er 206 meter. Afstanden er imidlertid kun 135 meter fra den eksisterende stald, og vil være mindre end 100 meter i forhold til den nye stald.

2.3 Assens Kommunes bemærkninger til klagerne

Assens Kommune har den 19. februar og 20. april 2020 til klagerne bemærket, at de af klager 2 oplyste afstande fra husdyrbrugets eksisterende og nye staldanlæg til klagers ejendom vurderes at være målt som de korteste afstande mellem staldbygningerne og matrikelskellinjen til klagers ejendom, og at lovens afstandskrav til naboskel er 30 meter.

I forhold til de to alternative placeringsmuligheder til den ansøgte staldbygning, som klager 2 har foreslået, har Assens Kommune bemærket, at det ikke er muligt at placere det nye staldanlæg nord for den eksisterende bygningsmasse, da kommunen den 2. maj 2018 på baggrund af en anmeldelse har meddelt tilladelse til opførelse af et maskinhus her. Kommunen har ikke undersøgt den alternative placering øst for den eksisterende bygningsmasse, da det ikke har været et ønske fra ansøger at placere stalden her.

Endeligt har Assens Kommune bemærket, at kommunen har ført og også fremadrettet vil føre regelmæssigt tilsyn med husdyrbruget, og at kommunen aldrig tidligere har modtaget klager over husdyrproduktionen på ejendommen, hvor der har været smågriseproduktion i mange år.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Kravet om miljøkonsekvensrapport
- 2) Lugtgener
- 3) Støjgener
- 4) Den landskabelige vurdering
- 5) Kravet om anvendelse af BAT-ammoniak
- 6) Alger
- 7) Fluegener

Efter nævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af Assens Kommunes afgørelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at nævnet ved behandlingen af klager over afgørelser efter husdyrbrugloven kun kan tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbruglovgivningen. Nævnet tager derfor ikke stilling til klagepunktet vedrørende hensynet til bosætningen i lokalområdet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker desuden, at nævnet i nærværende klagesag alene kan behandle forhold, der vedrører den i sagen påklagede miljøtilladelse, hvorfor nævnet ikke tager stilling til klagepunkter, der vedrører eksisterende forhold, der ikke ændres med den nye tilladelse.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbruget er lovligt etableret før 1. august 2017, og er ikke omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i 2007-husdyrbrugloven.⁴

Det ansøgte, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, stk. 1 eller 2, kræver tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, idet produktionsarealet er på mere end 100 m², jf. § 10, stk. 1, i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og en række andre love, som ændret ved lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

⁴ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Ifølge husdyrbruglovens § 27 skal en tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af lovens § 34 a. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

De nærmere regler om tilladelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.⁵

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelse om tilladelse efter § 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære en væsentlig virkning på miljøet.

Kommunalbestyrelsen skal på grundlag af sin vurdering fastsætte de vilkår efter husdyrbruglovens § 27, stk. 1, der sikrer, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 1.

3.2.2 Ad 1) *Kravet om miljøkonsekvensrapport*

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, at en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a og 16 b skal indeholde de oplysninger om husdyrbruget og det ansøgtes potentielle indvirkning på miljøet, der følger af bilag 1, pkt. A og B, og som indgår i det digitale selvbetjeningsystem, og tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger af det ansøgtes indvirkninger på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivning, og som er relevante for den konkrete ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget.

En ansøgning kan herudover tillige indeholde en beskrivelse af særkender ved projektet og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, at en ansøgning desuden skal omfatte en miljøkonsekvensrapport, der mindst omfatter de oplysninger, der følger af bilag 1, pkt. E og F, i følgende tilfælde, hvor det ansøgte bl.a. på grund af art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet:

⁵ Bekendtgørelse nr. 2256 af 29. december 2020 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

- 1) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1 eller 2.
- 2) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, såfremt den ansøgte udvidelse eller ændring i sig selv overstiger en af de tærskelværdier, der fremgår af lovens § 16 a, stk. 1 og 2.
- 3) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b, og hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D, træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport.

Miljøkonsekvensrapporten, herunder de oplysninger, som ansøger skal give efter bilag 1, pkt. E og F, skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 8, på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer nævnt i nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

Bestemmelsen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, fastslår således, hvornår en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a eller 16 b er omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering, og dermed i hvilke tilfælde en ansøgning skal indeholde en miljøkonsekvensrapport, der omfatter de i bekendtgørelsens § 4, stk. 8, oplistede forhold, herunder det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til bl.a. befolkningen og menneskers sundhed.

Som det fremgår af bestemmelsen i § 4, stk. 4, er der for ansøgninger om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b ikke et obligatorisk krav om miljøkonsekvensvurdering, og dermed udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Her skal kommunen således på baggrund af en indledningsvis vurdering af det ansøgte projekt (en screening) afgøre, om projektet udløser krav om miljøkonsekvensvurdering.

Miljøstyrelsen har om husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, i et høringsbrev af 23. september 2020 i forbindelse med ændringen af bekendtgørelsen, anført følgende:⁶

”§ 4, stk. 4, fastsætter, hvornår en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b i husdyrbrugloven også skal omfatte en miljøkonsekvensrapport i overensstemmelse med VVM-direktivets regler.

I overensstemmelse med EU-Kommissionens bemærkninger i åbningskrivelsen, er det præciseret i bestemmelsen, at kravet om miljøkonsekvensrapport skal iagttages, når en ansøgning bl.a. på grund af det ansøges art, dimensioner eller placeringer kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, inden kommunalbestyrelsen meddeler godkendelse eller tilladelse. Bestemmelsen sikrer dermed, at VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, gennemføres.

Miljøkonsekvensrapporten skal endvidere omfatte de oplysninger, der følger af bilag 1, pkt. E (den nugældende bekendtgørelses bilag I, pkt. D) samt bilag 1, litra F, som implementerer VVM-direktivets bilag IV. Det er ministeriets opfattelse, at anvendelsen og fortolkningen af de gældende regler svarer til den præciserede bestemmelse, og at de nævnte ændringer dermed ikke indebærer en ændring af retstilstanden.

Bestemmelsen foreskriver endvidere fortsat obligatorisk VVM-pligt for ansøgning om godkendelse efter lovens § 16 a, stk. 1 og 2, samt ansøgning ændringer eller udvidelser, der i sig selv overstiger en af de tærskelværdier, der fremgår af § 16 a, stk. 1 og 2.

Bestemmelsens nr. 3, omhandler ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b, i husdyrbrugloven, og som i medfør af VVM-direktivet er omfattet af screeningspligt.

Bestemmelsens ordlyd foreslås ændret med udkastet således, at ansøgninger af ovennævnte karakter er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport, hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af § 4, stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D, træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport og proceduren om offentlighedens inddragelse i § 60.

Ændringen har til formål at bringe ordlyden i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 4, stk. 2, samt at implementere direktivets bilag II a.

⁶ Høringsbrevet (med j.nr. 2020-2676) kan ses på Høringsportalen (høringsår 2019/2020) – <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64345>.

Ændringen har ikke til formål at ændre på den gældende retstilstand. Det vil således fortsat kun gælde et krav om miljøkonsekvensvurdering, hvis det ansøgte bl.a. på grund af art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Denne vurdering skal fortsat foretages i lyset af, at VVM-direktivets bilag II, pkt. 1 e, alene omfatter anlæg til intensiv husdyravl. Direktivet må under henvisning hertil fortolkes således, at ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, kun i helt særlige tilfælde, herunder hvor flere udvidelser eller ændringer tilsammen medfører, at en af de tærskelværdier, der fremgår af § 16 a, stk. 1 og 2, overskrides, vil udløse VVM-pligt.”

Tilsvarende fremgår det af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at:⁷

”Herudover kan der være helt særlige tilfælde, hvor kommunen, på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D konkret træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport og af proceduren om offentlighedens inddragelse i § 60, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 4, nr. 3. Dette vil formentlig i praksis kun være relevant ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, hvor flere udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug tilsammen indebærer en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år eller flere end 750 stipladser til søer, flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Det vil helt undtagelsesvist kunne forekomme, at kommunen træffer afgørelse om, at en udvidelse eller ændring i medfør af § 16 b konkret medfører krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Dette skyldes bl.a., at der kan være situationer, hvor det generelle beskyttelsesniveau ikke imødegår væsentlige virkninger på miljøet. Kommunen kan i sådanne situationer kræve, at ansøger udarbejder en miljøkonsekvensrapport. Til brug for kommunens vurderingen af, om det vil være nødvendigt med en miljøkonsekvensrapport, for at afgøre om projektet vil have væsentlig indvirkning på miljøet, skal kommunen bl.a. inddrage kriterierne i Bilag 1, pkt. D.

Hvis væsentlige virkninger på miljøet på forsvarlig vis kan imødegås af vilkår, og beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt er overholdt, vil kommunen som hovedregel kunne tillade projektet efter § 16 b. Det er herunder også forudsat, at en ansøger i dialog med kommunen og gennem projektilpasninger m.v. vil kunne imødegå, hvad der ellers kunne have været væsentlige virkninger på miljøet.”

⁷ Miljøstyrelsens vejledning om ansøgninger omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport, <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/2-ansoegninger-og-miljoekonsekvensrapporter/#13>.

Der er i nærværende sag ansøgt om en tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b. Udgangspunktet er dermed, at der *ikke* er krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, medmindre kommunen *undtagelsesvist* træffer afgørelse om, at det i den konkrete sag er tilfældet.

Det fremgår af sagens dokumenter, at Assens Kommune ikke har fundet grundlag for at træffe afgørelse om, at det ansøgte undtagelsesvist skal være omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Assens Kommunes vurdering af, at der ikke er grundlag for at beslutte, at det ansøgte skal være omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport. Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at det ansøgte projekt ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, og at beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt er overholdt.

Idet det ansøgte projekt ikke er underlagt krav om miljøkonsekvensrapport, er der i nærværende sag ikke krav om, at ansøgningen skal indeholde en beskrivelse og vurdering af det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til bl.a. befolkningen og menneskers sundhed, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 8, nr. 1.

3.2.3 Ad 2) Lugtgener

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, stk. 1, jf. stk. 2, kan kommunalbestyrelsen ikke tillade etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 b, hvis husdyrbruget med det ansøgte kan indebære væsentlig virkning på miljøet, som ikke kan imødegås med vilkår. Virkningen anses i alle tilfælde for væsentlig, hvis beskyttelsesniveauet for lugt, jf. §§ 31-33 og bilag 3, pkt. B, ikke kan overholdes.

Genekriterierne for husdyrbrugets lugtmission er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 31-33.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. B, fremgår, at der skal beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens Lugtmodel (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug) som FMK-modellen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at der er foretaget lugtberegninger i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne viser, at lugtbeskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er overholdt i forhold til alle tre genekategorier – byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone mv. og enkeltboliger uden landbrugspligt.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har kontrolleret de standardiserede lugtberegninger foretaget i ansøgningssystemet og finder på den baggrund, at den ansøgte produktion ikke vil medføre væsentlige lugtgener, hvis de af Assens Kommune fastsatte vilkår overholdes. Nævnet lægger herved vægt på, at der ikke er relevante boliger, bebyggelse eller områder mv. inden for de udregnede lugtgenæfstande, og at der ikke er grundlag for at antage, at husdyrbrugets lugtbidrag til omgivelserne alligevel er uacceptabelt for de omkringboende.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at de vejledende genæfstande bygger på en forudsætning om ”god staldhygiejne”. Minimering af lugtgener fra stalde er således erfaringsmæssigt meget afhængig af god staldhygiejne, hvilket Assens Kommune har taget hånd om ved fastsættelse af vilkår 3.2.3.

3.2.4 Ad 3) Støjgener

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 1, nr. 4, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring efter husdyrbruglovens § 16 b kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. støjgener.

Det følger endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. bilag 1, punkt B7, at en ansøgning om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets genepåvirkninger, herunder støj.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet og den påklagede miljøtilladelse, at de væsentligste støjklider på husdyrbruget er transporter til og fra husdyrbruget med gylle, foder og dyr, ventilationsanlægget og korntørring i høst, og at Assens Kommune vurderer, at disse støjklider ikke vil give anledning til overskridelser af Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Kommunen har imidlertid ikke i miljøtilladelsen fastsat vilkår herom.

En tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b skal, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 1, indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet, herunder støjgener fra anlægget.

Ved fastsættelse af støjvilkårene for landbrugsvirksomheder bør der, jf. nævnets praksis,⁸ som udgangspunkt anvendes de gældende vejledende grænseværdier for støj, der svarer til de almindeligt gældende grænser for virksomheder (Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra

⁸ Se eksempelvis Miljø og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. april 2018 i sagsnr. NMK-132-00842.

virksomheder). Vilkåret skal gælde al støj fra husdyrbrugets bygningsparcel.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder derfor, at Assens Kommunes tilladelse skal suppleres med vilkår herom (vilkår 3.4). Hvis vilkåret overholdes, vurderer nævnet, at der ikke vil være væsentlige støjgener forbundet med husdyrbruget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det påhviler Assens Kommune at føre tilsyn med, at såvel reglerne i husdyrbruglovgivningen som tilladelser efter husdyrbrugloven og vilkårene heri overholdes, jf. husdyrbruglovens kapitel 5. Klage over den måde, hvorpå kommunen udøver tilsynsplikten, kan indgives til Ankestyrelsen, der fører tilsyn med kommunerne efter kommunestyrelsesloven.⁹ Det er Ankestyrelsen selv, der beslutter, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag.

3.2.5 Ad 4) Landskabelig vurdering

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 1, nr. 1, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring efter husdyrbruglovens § 16 b kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. landskabelige værdier.

Ny bebyggelse skal placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, medmindre der foreligger en særlig begrundelse for en anden beliggenhed, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 1. Kommunen skal i hver enkelt sag konkret vurdere, om der foreligger den fornødne særlige begrundelse for at fravige udgangspunktet om opførelse af ny bebyggelse i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer.

I kommunens vurdering af ny bebyggelse skal det desuden indgå, om byggeriet er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 3. Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt og forsvarligt.¹⁰

Det ansøgte projekt indebærer etablering af en ny smågrisestald i forlængelse af en eksisterende smågrisestald syd for ejendommens hidtidige bebyggelsesareal. Stalden etableres uden for beskyttelseslinjer og overholder med den ansøgte placering alle husdyrbruglovens afstandskrav. Ejendommen, hvorpå husdyrbruget ønskes udvidet, er desuden beliggende uden for områder udpeget som særligt værdifuldt landskab. Assens

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse.

¹⁰ Miljøstyrelsens husdyrvejledning, <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/13-generelle-principper-for-godkendelser-og-tilladelser/#16>

Kommune har i den påklagede tilladelse vurderet, at smågrisestalden er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, og at bygningen placeres i tilknytning til den eksisterende smågrise-stald. Kommunen har endvidere vurderet, at stalden kan opføres uden at være i strid med områdets landskabelige værdier.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig med Assens Kommune i, at stalden placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, idet bygningen etableres som en umiddelbar forlængelse af den eksisterende stald.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder desuden ikke grundlag for at til-sidesætte Assens Kommunes vurdering af, at den nye staldbygning er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, idet der vurderes at være en passende driftsmæssig sammenhæng mellem bygningen og den husdyrproduktion, der er på ejendommen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder herefter ikke grundlag for at til-sidesætte Assens Kommunes vurdering af, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget med den valgte placering, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34.

3.2.6 Ad 5) Kravet om anvendelse af BAT-ammoniak

Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) (den maksimale emission), jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 1.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 2, samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 1, nr. 2.

Den beregnede ammoniakemission fra husdyrbruget må ikke overstige den maksimale ammoniakemission (BAT-kravet).

Den maksimale emission beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra produktionsarealets størrelse i m² og emissionsfaktorerne for hver enkelt dyretype og staldsystem, jf. bilag 3, pkt. A, nr. 2, tabel 4 og 5, svarende til de dyretyper og staldsystemer, som er anvendt som grundlag for kommunens beregning af ammoniakemissionen efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 2, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 2.

Den maksimale emission fastlægges samlet for alle staldafsnit og gødningsanlæg (stald og lager) på husdyrbruget.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at det i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk er beregnet, at husdyrbrugets samlede BAT-krav er 1.948 kg N pr. år, og at den beregnede faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget er 1.910 kg N pr. år. Assens Kommune har på den baggrund konstateret, at BAT-kravet er overholdt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har kontrolleret de standardiserede beregninger foretaget i ansøgningssystemet, og nævnet er enig med Assens Kommune i, at ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt overholder den lovfastsatte emissionsgrænseværdi, og at husdyrbruget med den ansøgte udvidelse dermed lever op til kravet om anvendelse af BAT.

3.2.7 Ad 6) Alger

Klager 2 har anført, at den ammoniakemission, der stammer fra husdyrbruget, påvirker klagers ejendele.

Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår klagepunktet sådan, at klager oplever gener fra algevækst.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at især fugtighed, temperatur og næringsstofftilførsel, blandt andet i form af kvælstof, er af stor betydning for vækst af alger. Hvis de gunstige forhold for alger i form af passende fugtighed og temperatur i forvejen er til stede, vil øget kvælstofindhold i luften medføre øget vækst af alger på planter og bygningsflader.

Teknologisk Institut har i en undersøgelse af blandt andet algers vækst på murværk, tegl- og betontage konkluderet følgende:

”(...) væksternes virkning på materialerne viser generelt ingen tegn på risiko for skader, der kan have indflydelse på materialernes konstruktive levetid”.¹¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af rapporten, at selv om algevækst under visse omstændigheder kan være en reel gene for naboer til et husdyrbrug, så er det en gene, der først og fremmest er af æstetisk karakter. Nævnet finder ikke, at den risiko for forøgede algebelægninger, som kan være en følge af naboskab til et husdyrbrug, i almindelighed kan begrunde, at der fastsættes vilkår, som er videregående end de sædvanlige krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknologi til begrænsning af ammoniakfordampning, der skal fastsættes i overensstemmelse med gældende regler.

¹¹ Miljøprojekt nr. 784, 2003. Renere teknologi til undgåelse af biologisk vækst på murværk, tegl- og betontage. Udarbejdet af Teknologisk Institut, udgivet af Miljøstyrelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at forhold omkring skader på klagers ejendom er et privatretligt spørgsmål om erstatningsansvar, der ikke kan afgøres af hverken kommunen eller nævnet. Spørgsmål herom må afgøres af domstolene efter de almindelige erstatningsretlige regler.

3.2.8 Ad 7) Fluegener

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 1, nr. 4, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring efter husdyrbruglovens § 16 b kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. fluegener.

Det følger endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. bilag 1, punkt B7, at en ansøgning om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets genepåvirkninger, herunder fluer.

Assens Kommune har i den påklagede miljøtilladelse bl.a. fastsat vilkår om, at der på husdyrbruget til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne (vilkår 3.2.3), og at forebyggelse og bekæmpelse af fluer skal ske efter de nyeste anbefalinger fra Statens Skadedyrlaboratorie (vilkår 3.3).

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet vurdering, at den ansøgte produktion ikke vil medføre væsentlige fluegener for de omkringboende, så længe ansøger overholder de i tilladelsen fastsatte vilkår. Nævnet har herved lagt vægt på, at forebyggelse af fluegener først og fremmest kræver en god gødningshåndtering samt en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Et husdyrbrug må i øvrigt sikre, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer. Nævnet tilføjer derfor til vilkår 3.3, at der skal ske effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales de indbetalte klagegebyrer, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Assens Kommunes afgørelse af 9. januar 2020 om miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Ryttergade 44, 5690 Tommerup, med følgende ændringer, hvor det tilføjede er anført med kursiv:

Vilkår 3.3 ændres til:

”3.3 Forebyggelse og bekæmpelse af fluer og rotter

Skal ske efter de nyeste anbefalinger fra Statens Skadedyrlaboratorie. På husdyrbruget skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.”

Som nyt vilkår 3.4 indsættes følgende:

”3.4 Virksomhedens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjkvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.”

Vilkår 3.4 ændres til vilkår 3.5.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 1.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Assens Kommune (By, Land & Kultur, sagsnr. 18/28572) samt for klagerne via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Ann Toft Kristensen
Stedfortrædende formand